

Huidige energiebelasting scheidt enorme verbeteringsmogelijkheden:

De energiebelasting is een onderdeel van de milieubelastingen. De achtergrond van deze extra belasting (accijns) is dat energieproductie milieubelastend is en tevens energiebesparing gestimuleerd wordt. Deze vergroening van het belastingstelsel is een prima uitgangspunt. Maar hoe is de praktijk?

1) Hoe meer je verbruikt, hoe minder je betaalt?

De huidige energiebelasting is degressief.

Elektra schijven	Cent per kWh	Gas schijven	Cent per m3
Tot 10.000 kWh	11,14	Tot 5.000 m3	16.29
Tot 50.000 kWh	4.06	Tot 170.000 m3	14.11
Tot 10 mln kWh	1.08	Tot 1 mln	3.91
		Tot 10 mln	1,24
> 10 mln kWh	0.05	> 10 mln	0.82

Vanuit de uitgangspunten van milieubelasting en energiebesparing is een afnemend tarief onverklaarbaar. Vanuit industriepolitiek is het wel goed te verdedigen. Energie-intensieve industrie zou zich anders immers nooit in Nederland vestigen.

Maar dan is een goede definitie van energie-intensieve industrie die een vrijstelling heeft van belang.

Een eenvoudiger onderscheid is dat afnemers tot 1 mln m3 en 1 mln kWh een uniform hoog tarief betalen en daarboven een vrijstelling. Verder geen onderscheid tussen niet-energie-intensief bedrijfsleven enerzijds zoals kantoren en consumenten anderzijds.

Voordelen:

- Eerlijker, beter uit te leggen.
- Energiebesparende maatregelen zijn eerder rendabel en minder afnemerafhankelijk.
- Eenvoudigere systematiek.
- Meer belastingopbrengst en daarmee een verdere vergroening van het belastingstelsel.

2) Teruggave energiebelasting?

De teruggave energiebelasting is een vast bedrag van 379,- (inclusief BTW) per jaar, dat elk huishouden nu retour krijgt van de overheid, ongeacht het verbruik. Het bedrag wordt uitbetaald door de stroomleverancier.

In de praktijk valt deze teruggave meestal vrij sociaal uit omdat voor kleine woningen de rekening hierdoor relatief laag uitvalt. Voor bewoners met een klein verbruik wordt er soms per saldo zelfs geld retour gegeven. Alhoewel afnemers bij een teruggave nooit klagen, wordt ook niet begrepen door de consument dat dit geld van de belastingdienst komt. Het is ook vreemd en niet passend dat er inkomenspolitiek bedreven wordt via de energieleverancier als belastingloket.

Logischer en eenvoudiger zou zijn als het vastrecht voor de netbeheerder per aansluiting van zowel gas als stroom zou verdwijnen in ruil voor het vervallen van de teruggave energiebelasting. Dat is bijna hetzelfde bedrag.

Voordelen:

- De aansluiting op het publieke net is dan in feite gratis. Scheiding publiek domein en commerciële ondernemingen wordt weer helderder.
- Eenvoudiger en beter uit te leggen.
- Administratief eenvoudiger voor zowel netbeheerders als leveranciers. De netbeheerders ontvangen een gereguleerd tarief van de staat, zonder dat de staat dit extra geld kost.
- Kostenbesparing.

Duits feed-in tarief?

De huidige SDE-subsidie of MEP vergoedt de 'onrendabele top' bij duurzame productie. Elke soort productiebron krijgt een andere hoogte van subsidie.

Nadelen:

- Er wordt per kWh gesubsidieerd zonder onderscheid in innovatie-, investering-, of exploitatie. Zonnepanelen en ook windmolens blijven na de subsidieperiode bijvoorbeeld nog goed produceren zonder subsidie, omdat SDE daar gebruikt wordt als een investeringssubsidie. Biomassa stopt direct na afloop van de subsidieperiode omdat het daar meer een exploitatiesubsidie betreft.
- SDE is voor innovatie haast niet in te zetten, omdat juist de opbrengst in kWh zeer onzeker is.
- Grote onzekerheid of je de subsidie krijgt door overmatige intekening van aanvragen.
- Onzekerheid over de hoogte van de subsidie, waardoor projecten moeilijker te financieren zijn.
- Inkomsten van de producent bestaan uit twee onzekere delen. Eén deel vanuit de leverancier en één deel vanuit de overheid. Beide delen zijn afhankelijk van de marktprijzen.
- Enorm ingewikkeld stelsel, waarbij vooral kleinschalige opwekking de dupe is, omdat er administratief geen onderscheid wordt gemaakt tussen grootschalige windparken en kleinschalige opwekking.
- Relatief duur systeem, zowel qua hoogte van de subsidie als in de uitvoering.

Het Duitse systeem van feed-in tarief heeft ook nadelen, omdat de lasten zonder begrenzing zijn (open end). De investeringen hebben prachtige hoogtes bereikt, maar de hoge lasten lopen nog vele jaren door. Duitsland heeft er veel succes mee gehad, omdat ze de eerste was met deze grootschalige vorm van stimulering. Het is maar de vraag of Nederland dit zomaar kan kopiëren. Nederland is nu waarschijnlijk te laat om met behulp van een feed-in tarief de duurzame industrie naar Nederland te halen.

Of een Nederlands feed-in tarief met afschaffing subsidies?

Eenvoudiger is het om een feed-in tarief in te voeren dat wordt uitgevoerd door leveranciers. De verrekening kan plaatsvinden via het formulier van de energiebelasting. Er wordt via het tarief voor gezorgd dat er per saldo net zoveel energiebelasting wordt afgedragen als voorheen. Innovatie- en investeringssubsidies blijven via Senter/Novem uitgevoerd worden. Alles met betrekking tot exploitatie wordt overgelaten aan de markt (de leveranciers feed-in). De administratie ligt volledig bij de leveranciers die dit dienen te verantwoorden richting Senter/Novem en belastingdienst. De huidige differentiatie van exploitatie/productie subsidie per kWh blijft vastgesteld worden door de overheid, om vervolgens uit te laten betalen door de leverancier.

Voordelen:

- Leveranciers kunnen een totaal eenheidstarief bieden richting duurzame producent, vergelijkbaar met het feed-in tarief in Duitsland (daar uitgevoerd door de netbeheerders). Zowel voor grote als voor kleinere initiatieven een belangrijk voordeel bij administratie, contracteren en het regelen van bancaire financiering.
- Geen verhoging van collectieve lasten, omdat de totale belastingopbrengsten gelijk blijven.
- Differentiering per bron via overheidsregulering blijft mogelijk.
- Omschakeling van SDE naar leveranciers feed-in is relatief eenvoudig.
- Veel lagere uitvoeringskosten door Senter-Novem.
- Senter-Novem blijft ongewijzigd de projecten bepalen die kwalificeren.
- Toch is de geplande bezuiniging haalbaar, omdat de subsidies wegvallen.
- Bij dit feed-in tarief wordt Europese import niet met Nederlands belastinggeld gefaciliteerd.

Leveranciersverplichting?

Veel politici denken dat het verplichten van een minimaal percentage duurzaam opgewekte energie per leverancier een eenvoudig systeem is. Hiermee zouden subsidies afgeschaft kunnen worden. Dat is iets te kort door de bocht.

Nadelen leveranciersverplichting:

- Bij een verplicht percentage zal voornamelijk de goedkoopste wijze van duurzame opwekking gerealiseerd worden. Dat betekent biomassa bijstoken in kolencentrales. Wind, zon en biovergisting worden dan niet meer haalbaar.
- Het geeft een verdere machtspositie aan de grote internationale energiebedrijven die bezitter zijn van de kolencentrales. Voor nieuwe leveranciers wordt het onmogelijk te concurreren.

- Decentrale 100% groene initiatieven zijn niet meer mogelijk. Bij bijvoorbeeld 10% duurzame verplichting gaat dit systeem er vanuit dat je verdient op 90% grijze levering en daarmee die 10% financiert. 100% groen wordt onhaalbaar.
- Als het doel van de leveranciersverplichting is om groene energie schaars en duurder te maken dan grijze energie, is het beoogde effect niet correct. Duurzame energie is bij een eerlijke doorrekening van milieubelasting immers helemaal niet duurder en verdient geen achtergestelde behandeling.

Met een feed-in tarief uitgevoerd door de leveranciers, is een leveranciersverplichting wel haalbaar, zonder marktverstoring. Via het gedifferentieerde feed-in tarief zijn de tarieven van de verschillende bronnen immers al gelijk getrokken (net als nu met de SDE). Een olopende verplichting zorgt dan voor de juiste extra prikkel om het tempo van opschalen er in te houden.

Voordelen:

- Op het belastingformulier van de leverancier staat met feed-in tarief al de hoeveelheid duurzame kWh die verrekend wordt. Een olopend minimum percentage is dan eenvoudig vast te stellen en te controleren.
- Splitting tussen productie/exploitatie subsidie en innovatie- en investeringssubsidie geeft de overheid alle mogelijke handvatten om actief beleid te voeren. Ook voor initiatieven die veelbelovend zijn, maar nu nog weinig kWh opbrengen (zoals zon).
- Doelstellingen worden op een positieve wijze behaald door het tempo op te schroeven met een leveranciersverplichting, zonder tegelijkertijd allerlei nieuwe initiatieven weg te drukken.

Energiebesparing via het energiebelastingformulier?

Er zijn maar enkele tientallen bedrijven (energieleveranciers) die het energiebelastingformulier maandelijks hoeven in te vullen. Op dit belastingformulier staat elke maand hoeveel kWh er geleverd is in de eerste belastingschijf tot 10.000 kWh. Tevens staat het totale aantal dagen dat er getotaliseerd geleverd is aan alle aansluitingen. Het gemiddelde kleinverbruik per dag is dit totaal verbruik gedeeld door dit totaal aantal dagen. In Nederland is dat per aansluiting ongeveer 10 kWh per dag.

Als iedere leverancier nu een extra heffing van bijvoorbeeld per MWh moet betalen voor al het verbruik dat hij meer dan 10 kWh per dag levert, dan heeft ook de leverancier een enorm belang om energie te besparen bij zijn klanten. Dit betekent een leveranciersverplichting voor energiebesparing. Daarmee bereik je snel een verlaging van het gemiddelde verbruik zonder enige rantsoenering. Hoe de leverancier dat realiseert, zoekt hij zelf maar uit. Desnoods compenseert hij met overschotten van een andere leverancier (marktwerking), of uitdelen gratis spaarlampen.

Voordelen:

- Niet of nauwelijks administratieve verzwarening. De gegevens zijn al maandelijks per leverancier bekend bij de belastingdienst.
- Eenvoudig systeem dat zeer snel in te voeren is en dat bijna geen handhaving/controler behoeft.
- Belangrijkste: de leverancier krijgt ook voordeel bij energiebesparing. Het loont heel snel om energiebesparing te realiseren.
- Het onwaarschijnlijke verhaal van *de bakker die zegt dat je minder brood moet gaan kopen* wordt geloofwaardig.
- Waar de besparing het eenvoudigste bereikt kan worden zal die het eerste uitgevoerd worden.
- Klanten met een klein verbruik (of die zelf stroom opwekken) worden gewild bij leveranciers.
- Als dit systeem goed werkt, kan vervolgens een vergelijkbaar systeem voor gasverbruik worden opgezet (5 m3 per dag).
- Extra opbrengsten (heffing) voor de Staat indien bedrijven de doelstellingen niet halen.